

СЕРДАЛО евет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Галггай областен комитет
а Шолжа-Галган горкома а, Нохч-Галггай АССР-а оргкомитета а
Шолжа-Галган кхъахьгамхой депутатий Совет а орган

Кхъара

16

Октябрь
1957 шу

№ 32 (2147)

Мах 20 кеп.

Сийле хийла адамий исторен чу керда
зама—напитализм йохареи социализм
чоагъяларей зама—хъайийлача
Сийлахь-боккхача Октябранны!

Сийлахь-йоккхача Октябрски социалистически революцен
40 шу дизарга дола

ССКП КХАЙКАМАШ

1. Дакъал хилда Сийлахь-йоккхача Октябрски социалистически революцен 40 шу дизар!

2. Сийле хийла адамий исторен чу керда зама—капитализм йохареи социализм чоагъяларей зама—хъайийлача Сийлахь—боккхача Октябранны!

3. СССР-е социализм хъалъар—Октябрски революцес даьчарех керттерадар да. Сийле хийла Советски Союзан болхлой класса, колхозашкарча ахархой, интеллигенце—дунен тла эггара хъалхара социалистически паччахьалкхе хъалъарий!

4. Сийле хийла Советски Союзан Коммунистически парте—Октябрски революцес баьччан, вай мехка социализм, а коммунизм, а хъалъарна дегаш урауттадеш а из вшагидехкаш а йолча сийлахь-йоккхача парте!

5. Марксизм-ленинизм—толамаш доаха Октябрски революцен байракх я. Лакхагга аие марксизм-ленинизм байракх!

6. Дакъал хийла кхъахьгамхой депутатий Советаш—вай мехкарча лаьдала бокъонца йола адамий органаш! Дакъал хийла социалистически демократи!

7. Советски профсоюзаш! Керда хлама кхоллаш дола кхъахьгамхой хьинар совдакхка, производствонна доал дара юкье дукхагга чуоза болхлой! Болхлойн гулакхерча найхен бахара а культуран а торнаш кхы длахо а тоаяра тхьха цаькхка а кляьд ца луш йоакхо еш хила!

8. Моаршал хилда советски кхалнаха—хьинарча коммунизм хъалъеш боакхачарна!

9. Дакъал хийла Ерригсоюзан Ленински комсомол—коммунистически парте тешаме гончен резерви, коммунизм хъалъеш боакхача кьона наьха хъалха латта отряд!

10. Социализм дунен система хилар—хланарча заман керттера белгалло я. Дакъал а хилда кхы а дукхагга чоагга а лулда социалистически лагера мехкашкарча кьамашта юкьера доттагали!

11. Дерригача дунен пролетариата чоаггенина барт цхьагго—социализман гулакх цаькхка а эшарг ца хиларна бола тешам ба! Лакхагга аие пролетарски интернационализман байракх!

12. Масса а мехкашкар пролетараш, вшагикхетал!

13. Вежарий моаршал да машар бахьан, демократи бахьан, социализм бахьан кьовсам лоаттабеча дерригача адамашка!

14. Массе а мехкашкар кхъахьгамхой! Плом ца хулийташ соцабе йиш а я, соцабе а беза. Кердача тлама кхерама духьал, дерригача адамашта юкье машари гулакх хилийтар тхьха кьовсам лоаттабеш хила массавар а!

15. Дунен тлара адамаш! Герз а тлама низаш а кизнигдара тхьха кьовсам лоаттабеш хила! Атомни а водородни а герзашта тохкамаш ца дельга а, из герз ца мегийтига а йалаьмате сиха чакхдоакхкигга дладеха! Гучабаха тлом хьабе герттараш!

16. Дакъал хийла дерригача мехкашкар коммунистически а болхлой а партеш—болхлой класса а берригача кхъахьгамхой а авангард, машар, демократи, социализм бахьан лоаттабеча кьовсам тла царна юкьера вежарий барт-цхьагго!

17. Чоагглойла дерригача мехкашкар кхъахьгамхой юкьера цхьагго! Машара, демократена адамаш шой лоаме хилийтар тхьха лоаттабеча кьовсам тла кхы а дукхагга шерлулда коммунисташта, социалисташта, прогрессивни мел долча низашта юкьера барт-цхьагго!

18. Вежарий моаршал да социализм хъалъеш доаллача сийлахь докхкача китайски кьамага! Дакъал хилда советски, китайски, адамашта юкьера цаькхка дохаргдоаца доттагали гулакхаш—дерригача дунен тла машар хилийтарна йола низ бола чоаггалае!

19. Вежарий моаршал да социализм еш боакхача Албанен Халкъан Республикан кхъахьгамхой! Дакъал хилда советски а албански адамашта юкьера цаькхка дохаргдоаца доттагали гулакхаш!

20. Вежарий моаршал да социализм еш боакхача Болгарен Халкъан Республикан кхъахьгамхой! Дакъал хилда советски, болгарски, адамашта юкьера цаькхка дохаргдоаца доттагали гулакхаш!

21. Вежарий моаршал да социализм хъалъеш боакхача Венгерски Халкъан Республикан кхъахьгамхой! Дакъал хилда советски, венгерски адамашта юкьера цаькхка дохаргдоаца доттагали гулакхаш!

22. Вежарий моаршал да керда вахар хъалъеш, демократически гулакхашта шой мехкаш кьам вшаггтохара тхьха кьовсам лоаттабеш боакхача Вьетнама Демократически Республикан кхъахьгамхой! Дакъал хилда советски вьетнамски адамашта юкьера цаькхка дохаргдоаца доттагали гулакхаш!

23. Моаршал хилда Германски Демократически Республиканна—милитаризм юхадийгъара духьал, машара, демократически ларда тла шой Дакъе вшаггтохара тхьха кьовсам лоаттабеча ерригача Германен машар безаца низай чоаггаленна!

Вежарий моаршал да социализм хъалъеш боакхача ГДР кхъахьгамхой! Вежарий моаршал да Германен Федеративни Республикерча кхъахьгамхой, прогрессивни а машар безаш а мел долча низашка!

Европера машара гулакх тоадарна кхы тла а чоагглулда германски советски адамашта юкьера доттагали!

24. Вежарий моаршал да социализм хъалъеш, демократически гулакхашта шой мехкаш кьаман гулакх вшаггдоллаш боакхача Корейски Халкъа-Демократически Республикан кхъахьгамхой! Дакъал хилда советски корейски адамашта юкьера цаькхка а дохаргдоаца доттагали гулакхаш!

25. Вежарий моаршал да социализм хъалъеш боакхача Монгольски Халкъа Республикан кхъахьгамхой! Дакъал хилда советски монгольски адамашта юкьера цаькхка а дохаргдоаца доттагали гулакхаш!

26. Вежарий моаршал да социализм хъалъеш боакхача Польски Халкъан республикан кхъахьгамхой! Дакъал хилда советски польски адамашта юкьера цаькхка дохаргдоаца доттагали гулакхаш!

27. Вежарий моаршал да социализм хъалъеш боакхача Румынски а халкъа республикан кхъахьгамхой! Дахалда советски румынски а халкъашта юкьера дохаргдоаца доттагали барт-цхьагго!

28. Вежарий моаршал да социализм еш боакхача Чехословацки Республикан халкъашка! Дахалда советски а чехословацки а халкъашта юкьера дохаргдоаца доттагали барт-цхьагго!

29. Вежарий моаршал да социализм еш боакхача Югославен кхъахьгамхой! Дахалда советски а югославен а халкъашта юкьера дохаргдоаца доттагали барт-цхьагго!

30. Моаршал хилда ший Дакхен прогресс, бахьан долаш, Азе а дерригача дунен тла а машара а кьовсам лелабеча хиндий сийлахь-доккхача халкъана! Чоагглулда Советски Союзан Индени халкъашта юкьера доттагали а барт-цхьагго а!

31. Моаршал да машар а шой мехкашкарча кьамий кортамукьал чоагге а бахьан кьувсача Индонезен, Бирман, Цейлона, Камбоджан халкъашка!

32. Дахалла, Англин, США-н, Францен, Советски Союзан халкъашта юкьера доттагали а барт-цхьагго а—дерригача дунен тлара чоаггалача машара тешам!

33. Чоагглулда Советски Союзан Италини халкъашта юкьера доттагали а барт-цхьагго а!

34. Дахалда Советски Союзан Финляндски Республиканен юкьера цхьаггара бокъо йола, халкъаш вшагг тешам а лерхлал а дола доттагали барт-цхьагго!

35. Чоагга а лулда дегла а доаггалда Советски халкъан Швецен, Норвеген, Данен, Исланден халкъаштен юкьера доттагали гулакхаш!

36. Дахалда Советски Союзан Австрини халкъашта юкьера доттагали а барт-цхьагго а!

37. Дайха моаршал да милитаризма духьал, шой мох машаре, демократически, кортамукьа деглабоалабара тхьха кьувсача японски халкъана!

38. Дайха моаршал да империалистий колонизаторски кердача планашта духьал, шой кьаман кортамукьал а шой паччахьалкхений суверенитет а бахьан кьувсача Иарбий Малхбоален халкъашка!

39. Дайха моаршал да империалистически низ-лодкьама духьал, шой кортамукьал а шой кьаман парггала а бахьан кьувсача колоннальни шой мехка доал шоашка доацачеи халкъашка!

40. Яхийла Советски Союзан арахьара ленински политика—тайп-тайпара общественни лоаттам бола паччахьалкхенаш машаре яхара политика, машар лорабара а чоаггбара а, массадолча мехкий экономический, культурни бузвара дегладоаладара йизза йола политика!

41. Дахалда коталоний сийленца цин хеза вай Дакъе кхерамах лораш латта Герзаца Кийчдаь Советски майра Низаш!

42. Яхийла болхлой классан а колхозий ахархой а цхьагго—советски лоаттама йохалургдоаца лард!

43. Дахалда, кхы а чоагглар тоалудда СССР-а халкъашта юкьера вежарий доттагали—вай дукхача кьамий социалистически паччахьалкхен низ а чоаггала а духудула хьаст!

44. Болхлой, колхозничаш, интеллигенци! Вай партен XX съезда соцамаш, коммунизм хъалъар сийлахь-доккхача гулакха вой дерригга низаш оарцагга доахаргга вай!

45. Советски Союзан кхъахьгамхой! Кхы а чоагглар йоаржаергъа вай дерригача халкъа социалистически ях! Цхьан сага сих продукция якхьарна эггара хъалха латтача капиталистически мехкашта тхьха а кхувурда вай, хъалха а даргга вай!

46. Советски Союзан кхъахьгамхой! Бизза пайда эца промышленноста а гишлоний а управленен керда система дикагга хиларах, гуча а яха, юкье а кхъаха предприятий а гишлоний а резерваш!

47. Совнархоза болхлой! Промышленностан гишлонаш яриен кулгалдар тоаде, паччахьалкхен дисциплина дика лоаттае балха плана декхарах кхоачашде, социалистически индустрен низ кхы а чоаггбара кьовсам лоаттае!

48. Йоккха-еца промышленность—тхьха тлаьаггалача хана халкъа берригча боахам айбара, материальни а культурни а халкъа вахар тоадара, вай Дакхен низхоачале а из кхерамах лорара а йолча чоаггален лард я! Сийле хайла еза йоккхача индустрен болхлой.

49. Промышленноста гишлоний, транспорта болхлой! Хъалха латтари йопит производстван юкье йоалае, технический прогресс кхъахьгама овсарали лакхъяран тхьха кьовсам лоаттае!

50. Болхлой, инженераш, техникаш, мастераш! Ма-хулла юкье йоалае керда техника! Производствен организации тоае, предприятий болх вшагг тхьха лелае, кхъахьгама социалистически дисциплина чоаггге!

51. Советски индустрен кхъахьгамхой! Продукцен дикал бахьан, цунга дладодар кизгге, кхомбе кьовсам лоаттае!

52. Советски металлургаш! Производствен техникеи технологи тоае, бизза пайда эца предприятий резервех! Халкъан боахамана дукхагга руда, чон, болат, прокат, бос бола а наггахь мара доаца а металлш даха!

53. Машинаш а прибораш а ю болхлой! Чехкагга хьае, чехкагга йомае дукха продукция хьаю керда оборудованеш, прибораш, вай ханарча кердача техникача халкъа боахам йалашбарна тхьха ма-хулла кьовсам лоаттае!

54. Доагама промышленноста болхлой! Производствай планаш кьоачашье а тхьххоачашье а кьовсам лоаттае! Вой мехка дукхагга йора, мехкдаьтта, газ лургъа вай!

55. Электростанцей а электросетий а советски энергетикаш, гишлонаш ераш, монтажникаш! Чехкагга юкье йолае, йомае керда энергетически машинаш! Вой мехка дукхагга электроэнерги лургъа вай!

56. Химически промышленностан болхлой! Дукхагга балха юкье йоалае керда говзалаш, совдакхка химически продукташ арахеца, дукхагга хургдолаш шерде цар тайпаш!

57. Советски гишлонаш хъалъараш! Лакхде сиха а дика а промышленни предприятияш, нах чубаха ценоши, больницаши, школаши кхы йола а культуран вахареи гишлонаш хъалъар!

Кхоачашергъа вай нах чубаха ценош хъалдарах йола, Партени Правительствони йоккха программа!

58. Хьунен, дахьах хламашечен, каьхатеи промышленностан болхлой! Дукхагга лургъа вай мехка, дика хъаь хьуна материалаш, мебель, каьхат!

59. Легки промышленностан болхлой! Дукхагга лургда вай наха дикен хозен ладаш, дика тлабуваха гиришаш, чоагглен хозен кога гиришаш, кхы дола товараш!

60. Кхачан промышленноста болхлой! Ма-могга шерде адамашта дукхагга а дикагга а даара продукташ арахеца!

61. Чкьаьри промышленностан болхлой! Совдакхка чкьаьри лувцар, лакхде продукцен дикал, локбе цунга длабодла мах!

62. Советски транспорта болхлой! Хадданза йалаше грузаш дла—юха кхъаьр! Тоаде пассажирашта ду гулакх! Хадданза балха юкье кхувла керда техника!

63. Колхозникаши, колхозницаши, МТС-н совхозни болхлой, юрта боахама специалташ! Лургда вай Дакхенна дукхагга ялат, дулх, шура, боамби, тха, лен, свекла коартолаш, овощаш, сомаш, кхы йола юрта боахаман продукташ!

64. Юрта боахаман болхлой! Кьовсам лоаттае ялатий боахам длахо а лакхбарна!

65. Юрта боахаман кхъахьгамхой! Ма-могга тоаде юкьара хъайбаш леладар, лакхде хъайбаех боакхка пайда! Гартгарча шерашка тхьха кхувурда вай Американ Вшаггикхийтгача Штаташка дулхи, шурен, даьттен сага сиха дакхарна!

66. Аханза даьдача лаьтташкар кхъахьгамхой! Чоаггге даьха толамаш, длахо а аханза даьда лаьтташ карадерзадарна кьовсам лоаттае, массаза а духкен дикен ялат хьувкьийтарна, доаржаде хъайбаш леладар!

67. Торговленни общественни питанени болхлой! Лакхача культурача кхъахьгамхойта гулакх дара кьовсам лоаттае, дукхагга кхоачашде кхъахьгамхойта эшараш!

68. Советски учрежденей болхлой! Дикагга тоае советски аппарата болх! Ходдадаь даьдакхка бюрократизми волоките! Безамаца хьожаш хила кхъахьгамхойта эшарашка!

69. Советски Илмани лакхерча дешара заведеней болхлой! Лакхде технически прогресса юкье Илман лоархлал, дикагга тоаде специалташ кичьбар! Моаршал хилда хъалха латтача советски Илманна!

70. Дунен тла хъалха говзалца хъаь лаьттан спутник хецаор дунен исторен Илманчу керда зама хъаьл. Сийле хийла Коммунистически партен кулгалца адамий майра уйла кхоачашьгъа советски Илманхой, инженерий, техникий, болхлой.

Моаршал хилда социализмо кхедаьча, хъалха латтача советски Илманна!

71. Дайха моаршал да вай Дакхен тламах лораялара низ кхы а лакбаш йола чоагга низ бола континенташта юкьера ракета хъаьча, советски Илманхошка, болхлошка, инженерашка!

72. Литературан искусствени деятелаш! Дебаде вай мехка хъаькьала рузкъаш! Кьовсам лоаттае произведеней идейни художествени говзал лакхъярна! Литературан искусствени наьха вахарцара бузвара цахадаш гаргах хилийтарна!

73. Халкъан дешара гулакха болхлой! Лакхде берий дешар дика хилийтар, кьовсам лоаттае школашка политехнизаци ярна! Хъалкхее кьона тхьхе Советски Дакхеннен коммунизман гулакхаш тешаме йолаш, из дукха дезаши!

74. Медицински болхлой! Дикагга тоа а дегла а доаладе наьха унах-цанал лораяра гулакх, лакхде дарбани санитарни учрежденей балха культура! Балха юкье йоалае медицински Илман керда говзалаш!

75. Кегинахи мехкари! Кляьд ца луш коммунизм хъалъеш, вай сийлахьча халкъан тешаме кьонгаши мехкари хилалаш!

76. Пионераш школьникаши! Кхъаьгарца безам болаш, дисциплина йолаш хила! Тладирззе йомаде дешар! Кийчле Ленина Сийлах—доккха гулакх бахьан активни кьовсам лелабеш хила!

77. Коммунистичи комсомольцаши! КПСС XX-ча съезда соцамаш кхоачаш дарен, СССР-е коммунизм хъалъарей духьа лоаттабеча дерригача адамий кьовсама хъалха латташ хила!

78. Советски Союзан кхъахьгамхой! Коммунистически партени халкъани барт ца хилар—социалистически лоаттама низаш духудула хьаст ба, коммунизм хъалъарна кердача толамий тешам ба! Яхийла цаькхка а йохарггйоаца партени халкъани цхоагго!

79. Яхийла Советски Союз Социалистически Республикой—вай мехка кьамий доттаггален чоагго, йохалурггйоаца дунен машара чоаггалае!

80. Марксизм-Ленинизм байракхача, Коммунистически партен кулгалца—коммунизм котъярга гю!

81. Дакъал хийла коммунизм-дерригача адамий хургдола сийрда вахар!

Советски Союзан Коммунистически партен Центральни Комитет

Сийлахь боккхача Октября
де да тлакхача духха ха
сац, Октября де за да тла-
чачалех де тлаинцараш тол-
а кхочашдарна чоагтга
хьеха де за, производствен
ершаш йолайинга еза, соци-
листически яхь керда пуча
и доккхар караца де за, Ок-
тябра де за да тлакхачалех
яьхьа социалистически яхь
хьихь латтарий опыт масса
ча болхлошка тлакхачийта

